

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
фінансів
Протокол № 1 від 28.08.2023 р.

ПОГОДЖЕНО
Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна ПЕМАШКАЛО

**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ
І МОДЕЛЮВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ**
робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

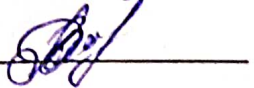
Галузь знань 07 "Управління та адміністрування"
Спеціальність 072 "Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок"
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма "Фінанси і кредит"

Статус дисципліни обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Розробники:
д.е.н., професор

Ірина ЖУРАВЛЬОВА

к.е.н., доцент

Світлана ЛЕЛЮК

Завідувач кафедри
фінансів

Ірина ЖУРАВЛЬОВА

Гарант програми

Ольга ПОЛТІНІНА

Харків
2023

ВСТУП

В умовах економіки знань відбувається інтенсивне зростання обсягу наукової та науково-технічної інформації, швидка зміна й оновлення системи наукових знань, формування нових напрямів, підходів, технологій, що вимагає від висококваліфікованого фінансиста володіння не лише необхідними професійними знаннями, навичками й уміннями, але й методологією творчого розв'язання проблемних ситуацій, умінням творчо мислити, приймати обґрунтовані рішення та моделювати різноманітні процеси. Знання методології, теорії, методів і організації науково-дослідної діяльності допоможуть майбутнім фахівцям втілювати наукові знання в практичну площину, сприяють розвитку раціонального творчого мислення. Це потребує широкого впровадження в навчальний процес елементів наукових досліджень та моделювання бізнес-процесів.

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень в фінансовій сфері і моделювання бізнес-процесів» відноситься до циклу професійної підготовки, відноситься до групи обов'язкових дисциплін підготовки бакалаврів. Знання, отримані в результаті її вивчення, допоможуть здобувачам вирішувати широке коло дослідницьких завдань – від аналізу предметної області (процесів, систем та об'єктів управління) з використанням сучасних нотацій моделювання до пошуку проблемних місць та оптимізації бізнес-процесів в фінансовій сфері.

Метою навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень в фінансовій сфері і моделювання бізнес-процесів» є формування у здобувачів знань щодо теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок організації наукових досліджень, необхідних для володіння практикою проведення наукових досліджень, прийняття оптимальних рішень щодо навчально-дослідної роботи, комп'ютерного моделювання бізнес-процесів фінансової сфери.

Завданнями навчальної дисципліни є: розкриття сутності і значення наукових досліджень; засвоєння основ методики наукового пошуку; підготовка здобувачів до самостійної наукової діяльності; засвоєння логіки наукового дослідження та його етапів; вивчення сучасних парадигм фінансової науки; застосування теоретичних та емпіричних методів дослідження; методик дослідження, їх змісту і принципів розробки; формування навичок оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; визначення економічної ефективності наукових досліджень, вивчення теоретичних та практичних аспектів вибору і застосування конкретних засобів та інструментів для моделювання бізнес-процесів в фінансовій сфері, формування теоретичних і практичних знань з побудови моделей бізнес-процесів в нотаціях сучасними інструментами та в онлайн-просторі, щодо формування моделей опису предметної області фінансової сфери, формування знань із питань аналізу побудованих бізнес-процесів, їх оптимізації для вдосконалення окремих аспектів фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Предметом навчальної дисципліни є система загальних принципів і підходів наукового пізнання, загальні закономірності, методи і способи наукового дослідження, організація роботи науковця, основи комп'ютерного моделювання та

інформаційні технології щодо моделювання бізнес-процесів у фінансовій сфері.

Об'єктом навчальної дисципліни є процес наукового дослідження, вивчення об'єктів, систем та процесів фінансової сфери, які моделюються з використанням інформаційних технологій.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна, визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
ПР02	ЗК06
ПР05	ЗК08
ПР06	ЗК06, ЗК08, СК04
ПР10	ЗК01
ПР11	ЗК06
ПР13	ЗК01
ПР18	ЗК06, СК01, СК11
ПР19	ЗК01
ПР20	ЗК08
ПР23	ЗК14

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ПР23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Загальні відомості про науку та наукові дослідження

1.1. Наука як системи знань.

Сутність науки і наукової діяльності. Розвиток науки та її структура. Наукознавство. Основні завдання науки. Функції науки.

Специфіка наукової діяльності. Поняття і особливості наукового пізнання. Суб'єкт і об'єкт наукового пізнання. Взаємозв'язок науки і практики.

Наукове дослідження як форма розвитку науки. Категоріально-понятійний апарат наукового дослідження.

Організаційно-правові засади науково-дослідної роботи.

1.2. Інформаційно-аналітичне забезпечення наукового пошуку

Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Бібліографічна інформація. Пошукові системи Інтернету. Національна система науково-технічної інформації України.

Технологія роботи з науковою літературою. Етапи роботи з літературою в процесі наукового дослідження. Складання бібліографії. Опрацювання літературних джерел.

1.3 . Методика наукової роботи

Ієрархія побудови науки як системи знань.

Наукові знання і закони науки. Методологічні основи науки. Теоретичні (методичні) основи науки. Понятійний апарат науки. Науково-методичний апарат. Елементи науково-методичного апарату. Теоретичні дані науки. Логічні прийоми. Емпіричні основи науки. Факти. Емпіричні гіпотези.

Методи наукових досліджень. Взаємозв'язок предмета і методу наукового дослідження. Класифікація методів наукових досліджень і їх поділ на загальні, загальнонаукові та спеціальні, часткові і спеціальні, теоретичні і емпіричні.

Загальні (філософські) методи. Методи теоретичного рівня досліджень. Методи емпіричного рівня досліджень. Метод, методика. Моделювання і його роль у дослідженні. Основні правила висування та перевірки гіпотез. Результати наукового дослідження: види та вимоги.

Тема 2. Організація науково-дослідної роботи здобувачів

2.1. Наукова діяльність. Наукові дослідження. Поняття наукової діяльності, її види. Форми організації науково-дослідної діяльності. Основні форми наукової діяльності здобувачів в економічному університеті. Форми фінансування науково-дослідної діяльності. Гранти. Сутність наукового дослідження як форми існування та розвитку науки. Класифікація наукових досліджень. Сутність сучасного економічного дослідження.

2.2. Наукова гіпотеза:. Види, функції, етапи наукової гіпотези. Основні правила висування та перевірки гіпотези.

2.3. Процес наукових досліджень. Структура процесу наукових досліджень. Вибір теми дослідження. Ціль дослідження й критерій її вибору. Постановка наукової проблеми. Формулювання завдань дослідження.

Вибір об'єктів, предметів, актуальності дослідження і методів проведення дослідження. Вибір об'єктів, предметів, актуальності дослідження і методів проведення дослідження. Організація роботи з емпіричними та науково-теоретичними даними.

Пошук джерельної бази дослідження. Аналіз наукової й патентної літератури за проблемою. Вивчення літературних джерел і складання огляду за проблемою. Конкретизація завдань дослідження. Фактичний матеріал і його збір для дослідження.

Опис процесу дослідження. Формулювання висновків, оцінка й обговорення результатів. Ефективність науково-дослідних робіт: критерії та проблеми оцінки. Упровадження та використання результатів наукових досліджень. Форми і методи впровадження і використання результатів досліджень. Державна реєстрація і облік відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт. Звітність про виконання НДР.

2.4. Результати наукових досліджень здобувачів, Форми представлення результатів наукового дослідження. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія, наукова стаття, наукова доповідь, тези доповіді. Вимоги до наукової статті. Правила побудови наукової доповіді.

Тема 3. Теоретичні основи моделювання бізнес-процесів в фінансовій сфері

3.1. Бізнес-процеси: основні поняття, модель процесу. Процес. Бізнес-процеси. Сутність та характеристики. Модель. Функції моделей. Застосування моделей. Форми подання моделей. Види моделей. Моделювання. Сутність

моделювання. Бізнес-модель. Процес моделювання. Етапи моделювання. Види моделювання..

3.2. Функціональний, системний, ситуаційний та процесний підходи до управління. Функціонально-кероване підприємство. Вертикальне управління. Горизонтальні бізнес-процеси. Системний та ситуаційні підходи до управління. Сутність процесного підходу. Мережа бізнес-процесів організації. Реінжиніринг бізнес-процесів. Можливості бізнес-інжинірингу. Міжнародний стандарт побудови системи менеджменту якості організації.

3.3. Системне управління бізнес-процесами: аналіз господарювання як системи, цілі організації, система процесів. Способи опису бізнес-процесів. Методи управління бізнес-процесами. Моделі діяльності суб'єкта господарювання. Оцінювання рівня «зрілості» управління бізнес-процесами,

3.4. Методології класифікації бізнес-процесів. Категорії методологій для моделювання бізнес-процесів. Методології ведення проекту. Методології моделювання та аналізу бізнес-процесів. Методології використання програмних продуктів для моделювання бізнес-процесів у проекті. Ефективність бізнес-процесу. Критерії оцінювання ефективності бізнес-процесу.

3.5. Сучасні підходи до моделювання бізнес-процесів в фінансовій сфері

Класифікація бізнес-процесів із метою оцінювання їх ефективності. Характерні ознаки типів бізнес-процесів.

Тема 4. Моделювання бізнес-процесів в фінансовій сфері з використанням сучасних технологій

Методології опису процесів верхнього рівня. Основні ідеї методологій опису процесів верхнього рівня. Бізнес-процеси верхнього рівня в системі фінансового менеджменту. Карта бізнес-процесів. Етапи побудови моделі бізнес-процесів. Правила виділення бізнес-процесів верхнього рівня. Матриця розподілу відповідальності за процеси. Базові принципи методології SADT. Етапи побудови діаграм. Принципи декомпозиції та побудови ієрархії діаграм як основні принципи розбудови складної системи на підсистеми. Основні напрями використання. Недоліки методологій. Стандарт IDEF0. Нотації DFD.

Методології опису процесів нижнього рівня. Типи діаграм потоків робіт. Нотація діаграм IDEF3. Основні елементи діаграм та їх призначення. Принципи побудови сценаріїв та відображення логіки послідовності робіт проекту. Нотація діаграм eEPC. Діаграма WFD. Основні напрями використання та недоліки.

Методології об'єктно-орієнтованого підходу до опису процесів. Принципи підходу. Методологія UML. Види діаграм. Основні елементи діаграм. Основні напрями використання. Недоліки методології.

Сучасна методологія для опису бізнес-процесів – процесів верхнього рівня. Характеристика. Відмінності від попередніх методологій. Ролі, які використовуються для опису бізнес-процесів у методології. Варіанти опису взаємодії бізнес-процесів. Основні напрями використання. Недоліки методології.

Тема 5. Загальні принципи моделювання бізнес-процесів в нотації BPMN

5.1. Загальні питання використання стандарту BPMN. Методологія з моделювання бізнес-процесів. Розроблення BPMI. Версії та історія стандарту BPMN. Можливості, причини використання та переваги BPMN. Види нотацій. Проста графічна нотація. Комплексна нотація. Переваги нотації. Програмні продукти, які реалізують стандарт.

5.2. Основні елементи моделі бізнес-процесу у стандарті BPMN. Категорії елементів. Об'єкти потоку управління. З'єднувальні об'єкти. Ролі та зони відповідальності. Артефакти. Події, дії, шлюзи. Види подій. Стартові, проміжні та кінцеві події. Тригери (маркери) подій. Види дій. Процес, підпроцес, задача. Розгорнутий та згорнутий підпроцеси. Маркери дій та типи задач. Види шлюзів. Ексклюзивні, паралельні шлюзи. Формування моделі з розподілом на зони відповідальності. Формування моделі з артефактами.

5.3. Сценарії опису бізнес-процесів за допомогою дій. Стани екземпляру дії. Екземпляр дії ініціалізований. Екземпляр дії готовий до виконання. Екземпляр дії запущений. Екземпляр дії завершений. Екземпляр дії відмінений. Особливості формування назви дії. Приклади визначення маркерів дій.

5.4. Шлюзи як невід'ємна складова для опису сценаріїв бізнес-процесів. Сценарії формування моделі з використанням ексклюзивних та паралельних шлюзів. Дублювання задач. Варіанти спрощення моделей. Шлюзи та петлі. Варіанти опису сценаріїв в умовах використання петель.

5.5. Події під час опису бізнес-процесів. Стартові та кінцеві події. Час, який витрачають на події. Проміжні події. Граничні події. Перервні та неперервні граничні події. Використання маркерів для точного опису події.

5.6 Процеси та підпроцеси. Характеристики підпроцесів. Види підпроцесів та їх особливості. Граничні події під час використання підпроцесів. Повторно використовувані підпроцеси.

5.7. Зони відповідальності. Характеристика. Особливості використання. Відповідність до елементів організаційної структури підприємства.

5.8. Артефакти. Характеристика. Особливості використання. Відповідність об'єктам, які використовуються на підприємстві.

5.9. Симуляція бізнес-процесів в фінансовій сфері. Симуляція бізнес-процесу як інструмент його аналізу та оптимізації. Поведінка процесу. Синтаксична коректність. Семантика процесу. Семантична коректність процесу. Структурна стійкість процесу. Нестійка поведінка. Види симуляції процесів. Покрокова симуляція. Кількісна симуляція. Приклад проведення симуляції. Організація проведення симуляції бізнес-процесів. Технологія проведення симуляції за допомогою методології BPMN. Висновки та пропозиції, які можуть бути зроблені за результатами симуляції. Оптимізація наявного бізнес-процесу за результатами проведеної симуляції.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань

Назва теми та/або завдання	Зміст
Тема 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Робота в малих групах з вибору теми, обґрунтування актуальності теми дослідження, формулювання мети, об'єкта, предмета, завдань дослідження, презентація результатів 2. Ситуаційне завдання з технології інформаційного пошуку наукових джерел за темою НДРС, презентація результатів, банки візуального супроводу
Тема 2	<ol style="list-style-type: none"> 3. Семінар-дискусія з питання вибору методів дослідження 4. Метод проектної роботи з підготовки бакалаврської дипломної роботи, презентація результатів, банки візуального супроводу 5. Робота в малих групах щодо представлення результатів наукових досліджень

Перелік лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Перелік лабораторних занять / завдань

Назва теми та/або завдання	Зміст
Тема 1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Прогнозування фінансових явищ в середовищі EXCEL 2. Пошук у наукометричних базах результатів наукових досліджень(формування інформаційної бази) за темою НДРС та оформлення списку використаних джерел
Тема 2	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кластерний аналіз суб'єктів господарювання 2. Побудова моделей факторів впливу на досліджуване фінансове явище 3. Моделювання інтегрального показника за темою НДРС методом багатовимірного аналізу 4. Моделювання прийняття фінансових рішень методом МАІ за темою НДРС
Тема 3	<ol style="list-style-type: none"> 1. Моделювання бізнес-процесів в нотації IDEF0. 2. Моделювання бізнес-процесів в нотації стандартів IDEF3. 3. Моделювання бізнес-процесів в нотації стандартів DFD
Тема 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Моделювання бізнес-процесів в фінансовій сфері з використанням сучасних технологій 2 2. UML-моделювання
Тема 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Розробка моделі бізнес-процесів в системі фінансового менеджменту суб'єкта господарювання 2. Реалізація моделі бізнес-процесів фінансової сфери в середовищі сучасних ІТ-інструментів (в нотації BPMN) 3. Оптимізація моделі бізнес-процесів фінансової сфери в нотації BPMN. 4. Аналіз ефективності оптимізації моделі бізнес-процесів фінансової сфери в нотації BPMN

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 4.

Таблиця 4

Перелік самостійної роботи

Назва теми та/або завдання	Зміст
Тема 1	<p>Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до практичних і лабораторних занять.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прогнозування фінансових явищ за темою НДРС 2. Оформлення списку джерел. за темою НДРС
Тема 2	<p>Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до практичних занять:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Оформлення результатів наукових досліджень в середовищі Power Point 2. Підготовка наукової статті 3. Підготовка наукової доповіді <p>Підготовка до лабораторних занять і оформлення звітів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кластеризація суб'єктів господарювання / фінансових установ за темою НДРС 2. Моделювання факторів впливу за темою НДРС 3. Моделювання інтегрального показника за темою НДРС 4. Моделювання прийняття фінансових рішень за темою НДРС
Тема 3	<p>Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бізнес-процеси фінансової сфери. 2. Основні та управлінські бізнес-процеси фінансової сфери – особливості моделювання
Тема 4	<p>Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняльний аналіз методологій моделювання бізнес-процесів. 2. Особливості використання різних методологій та технологій для моделювання бізнес-процесів фінансової сфери
Тема 5	<p>Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до лабораторного заняття. Тестування.</p> <p>Поглиблене вивчення матеріалу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інструментальні засоби побудови діаграм стандарту BPMN. 2. Порівняльного аналізу стандарту BPMN з іншими методологіями моделювання бізнес-процесів. 3. Особливості моделювання бізнес-процесів фінансової сфери у нотації BPMN. 4. Як зони відповідальності співвідносяться з організаційною структурою підприємства. 5. Розробити Mind Map з питання «Стандарт BPMN» 6. Використання різних видів симуляції для бізнес-процесів фінансової сфери. 7. Підходи до аналізу ефективності оптимізації бізнес-процесів

Кількість годин лекційних, практичних та лабораторних, годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (проблемна лекція (Тема 1), лекція-діалог (Тема 2), лекція (Тема 3), лекція-діалог (Теми 4,5).

Наочні (демонстрація (Теми 1-5).

Практичні (практична робота (Тема 1, 2), лабораторна робота (Теми 1-5), компетентнісно-орієнтоване завдання (Тема 2, 3), мозкові атаки (Тема 2), робота в малих групах (Теми 1, 4, 5).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль, який проводиться у формі диференційованого заліку. Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Максимально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру для дисципліни, форма контролю якої залік, – 100 та мінімально можлива кількість балів – 60.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: практична контрольна робота (10 балів), теоретична контрольна робота (10 балів), звіти з лабораторних робіт (45 балів), компетентнісно-орієнтоване завдання (КОЗ) (15 балів), колоквіум (20 балів).

Семестровий контроль: залік.

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Архітектоніка фінансів: методичне забезпечення в умовах цифрової економіки [Електронний ресурс] : монографія / І. В. Журавльова, М. В. Максимова, В. С. Хвостенко [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. - Електрон. текстові дан. (8,51 МБ). - Харків : ХНЕУ

ім. С. Кузнеця, 2019. - 200 с. - Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25292>

2. Вихрущ В. О., Козловський Ю. М. Методологія та методика наукового дослідження: підручник. – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2020. – 335 с.

3. Корягін М. В. Основи наукових досліджень : навч. посібник / М. В. Корягін, М. Ю. Чік. 2-ге вид., доп. і перероб. – Київ : Алерта, 2019. – 492 с.

4. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навчальний посібник / за ред. д-ра екон. наук, проф. О. А. Шевчука. Ірпінь: УНТ ДФС України, 2020. – 323 с.

5. Моделювання та реінжиніринг бізнес-процесів: підручн. / С.В. Козир, В.В. Слесарев, С.А. Ус, Т.В. Хом'як; – М-во освіти і науки України; Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП», 2022. – 163 с.

6. Пістунов І.М. Моделювання бізнес процесів [Електронне видання]: навчальний посібник / І.М. Пістунов Електрон. текст. дані. – Дніпро : НТУ «ДП», 2021. – 130 с.

7. Пушкар О. І. Методологія та організація наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. І. Пушкар. - Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. - 866 с. - Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/23346>

8. Design research in social studies education : critical lessons from an emerging field / edited by Beth C. Rubin, Eric B. Freedman, and Jongsung Kim. New York, NY : Routledge, Taylor & Francis Group, 2019. – 236 p.

9. Financial cultures and crisis dynamics / edited by Bob Jessop, Brigitte Young, Christoph Scherrer. – New York : Routledge, Taylor & Francis Group, 2015. 320 p.

10. Dubey U. K. Research methodology : techniques and trends / U. K. Dubey and D.P. – Kothari. London : CRC Press, Taylor & Francis Group, 2022. – 306 p.

11. Novikov, A. M. Research methodology : from philosophy of science to research design / A. M. Novikov, D. A. Novikov. – Boca Raton : CRC Press, 2019. 123 p.

12. Research methodology : a practical and scientific approach / editors, V. Bairagi, M. V. Munot. – New York ImprintChapman and Hall/CRC , 2019. - 320 p.

Додаткова

13. Автоматизація бізнес процесів: навчальний посібник до практичних занять : навч. посіб. для студ. спеціальності 151 «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології», 2-е вид., освітньо-професійна програма «Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології кіберенергетичних систем»; уклад.: О.С. Бунке. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 39 с.

14. Алексеєнко І.І. Управління проектами та вартістю підприємства в умовах цифровізації: аналіз бізнес-процесів і візуалізація фінансових даних/ І.І. Алексеєнко, С.В. Лелюк, О.П. Полтініна // Цифрова економіка як фактор економічного зростання держави: колективна монографія / За заг. ред. О. Л. Гальцової. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – С. 80-98. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27824>

15. Журавльова І.В. Основи наукових досліджень. Методичні рекомендації до практичних завдань і лабораторних робіт для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньої програми «Фінанси і кредит» першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. І. В. Журавльова; . – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. . – 54 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/30037>

16. Колесников С.О. Особливості оптимізації бізнес-процесів на підприємствах України / С. О. Колесников // Економічний вісник Донбасу. – 2019. – № 2(56). – С. 162–169.

17. Лелюк С. В. Візуалізація результатів моделювання процесу управління прибутковістю підприємства / С. В. Лелюк, В. Н. Манасян // Молодий вчений. – 2021. – № 12 (100). – С. 272-277.– Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27823>

18. Мержинський Є. К. Побудова інформаційної системи структурного моделювання бізнес-процесів / Є. К. Мержинський, П. В. Комазов // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2019. – Вип. 25(1). – С. 162-166.

19. Моделювання та реінжиніринг бізнес-процесів : підручник / С.В. Козир, В.В. Слесарєв, С.А. Ус, Т.В. Хом'як; М-во освіти і науки України; Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро: НТУ «ДП»,2022. – 163 с.

Інформаційні ресурси

20. Integrated DEFinition Methods (IDEF). – Access mode : <https://www.idef.com/>